

MOĆ GOVORA U SRBIJI ŠTA SMO OTKRILI?

EPIDEMIJA 'TIŠINE'

Od 1000 roditelja dece od 1 do 7 godina:
~**40% dece** kasni u razvoju, a samo
~**4% roditelja** je zabrinuto!

40%

“MERA” ZA EKRANE

Samo **2h dnevno** pred ekranom može
dvostruko usporiti razvoj deteta

U IGRI JE LEK

Jednostavno, ali ne i lako: **bar 2h**
igre s vama i slikovnica svakog dana!

DEVOJČICE PRIČALICE

Dečaci **10-20% češće**
kasne u razvoju.

STRES RODITELJA

9 od 10 roditelja je pod stresom.
Češći stres → ekran postaje 'dadilja'.

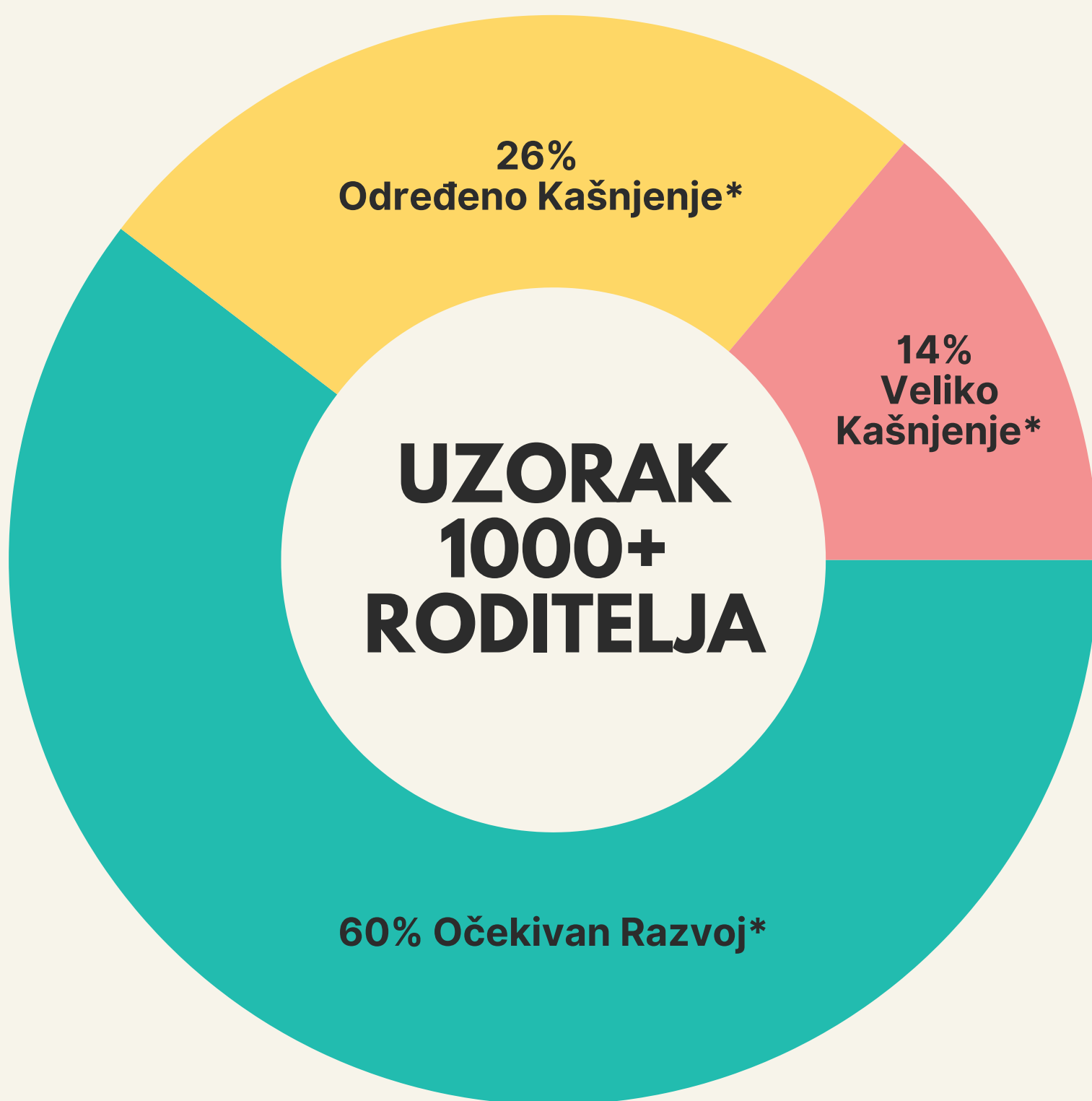
‘TIHA’ EPIDEMIJA ILI...

...EPIDEMIJA ‘TIŠINE’

~40% **dece** pokazuje kašnjenja u razvoju,
~4% **roditelja** izrazilo zabrinutost

40%

***Kako smo sortirali decu / odgovore?** Pitali smo roditelje šta njihovo dete ume da razume, izgovori, uradi ili izvede na svoj skoriji rođendan.

Na osnovu broja usvojenih veština za uzrast, delili smo decu na:

1. "Očekivan Razvoj": dete usvojilo skoro sve što se očekuje (**80% i više**)
2. "Određeno Kašnjenje": usvojilo više od pola veština (**50% do 80%**)
3. "Veliko Kašnjenje": usvojilo manje od pola veština (**0% do 50%**)

Poredili smo Razvoj sa roditeljskom procenom govora na kraju izveštaja.

EKRANI KOČE RAZVOJ

“KOLIKO SU DUGO PRED EKRANOM?”

Deca koja gledaju više od 2h dnevno - 2x češće kasne u razvoju

“do 30 min” dnevno
33% dece

“30 - 60 min”
33% dece

“60 - 120 min”
23% dece

“2h i više”
10% dece

DA LI STE SVESNI ŠTETE?

U ovoj grupi

SAMO 26%

dece od 2 i 3 godine
ima kašnjenje

40%

Setite se, prosečno 40%
dece ima kašnjenje

ČAK 56%

dece od 2 i 3 godine
kasni u razvoju

VREME PRED EKRANOM RASTE S UZRASTOM

Ovaj prosek pokazuje da smo sa mlađima “oprezniji”

DA LI SU ZBOG OVOGA “LOŠI RODITELJI”?

Mislimo da ne, jedan bitan faktor utiče >>>

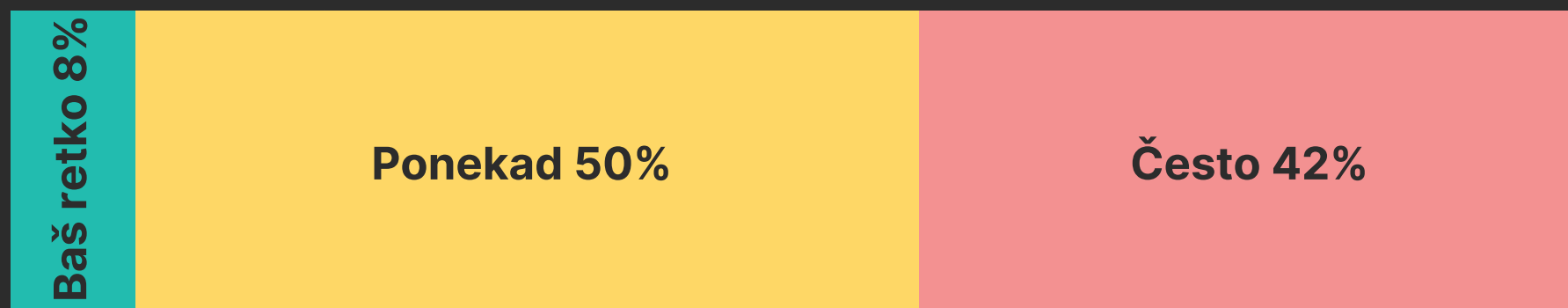

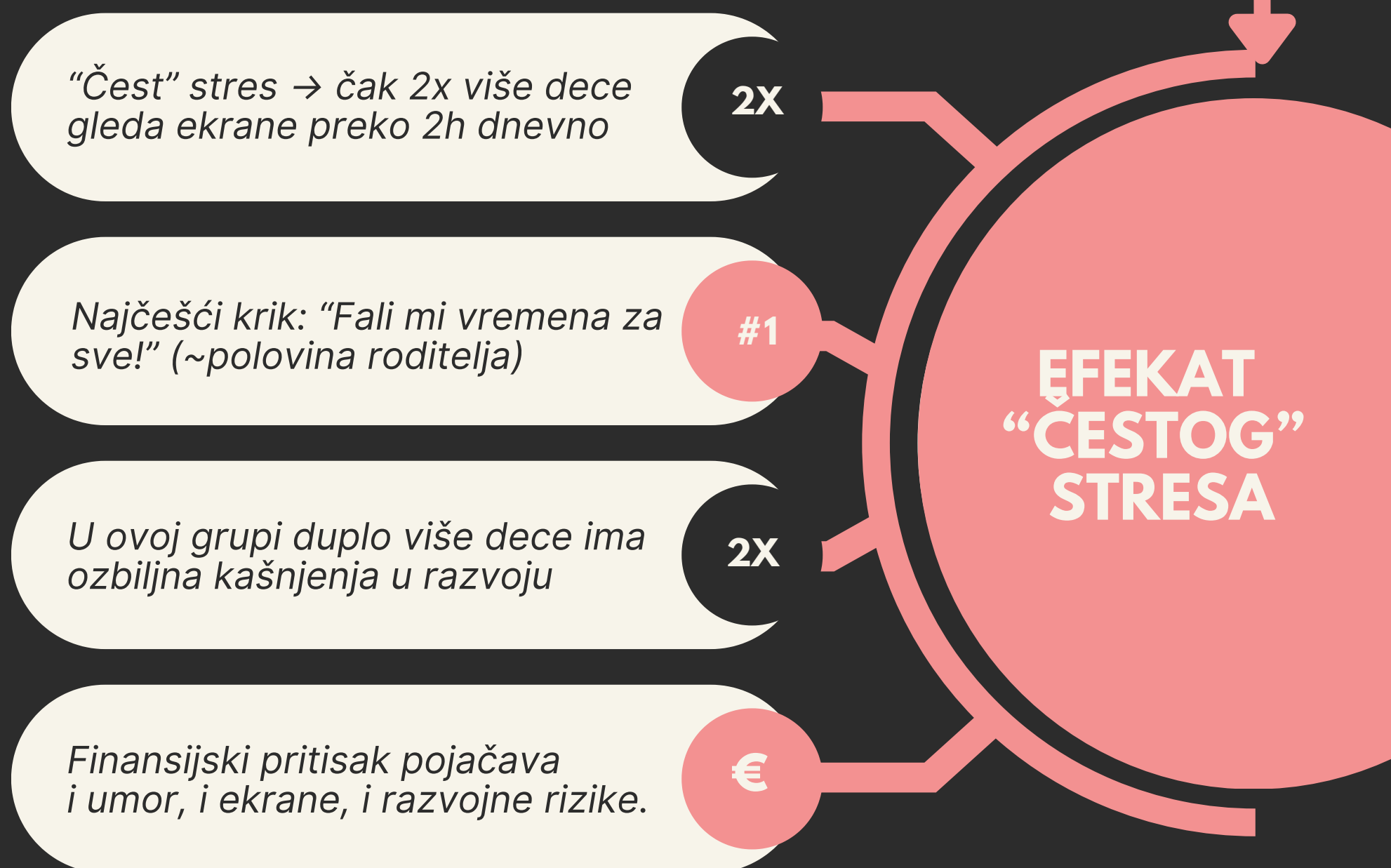
STRES JE TU, GOVOR TRPI

“RODITELJI, KOLIKO STE POD STRESOM?”

Više od 9 od 10 roditelja kaže da su pod stresom često ili ponekad

“ČEST” STRES: JEDAN UZROK KAŠNJENJA

KAD RODITELJ GORI, RAZVOJ STAJE

“Samo nežno prema sebi” 🇭🇷

IGRA S DRUGE STRANE...

...ČINI ČUDA ZA RAZVOJ DETETA

Više igre → Manje ekrana → Prevencija kašnjenja

DO 30MIN

dnevne igre
dete <> roditelj

SAMO 45%

Dece 1-3 godina ima
"Očekivan Razvoj"

~3 OD 7

Veština ne usvoje na
vreme, u proseku

30-120MIN

dnevne igre
dete <> roditelj

66%

Dece 1-3 godina ima
"Očekivan Razvoj" (prosek)

2+ SATA

dnevne igre
dete <> roditelj

75%

Dece 1-3 godina ima
"Očekivan Razvoj"

VREDI

Ulagati vreme;
uživajte u igri!

LEKCIJE I PREPORUKE

Mali koraci → veliki pomaci u razvoju

“ISKLUČITE” FAKTORE RIZIKA

Uticaj na razvoj*

Nek odmore ekrani, 2h dnevno je previše
Ako dete samo gleda, reči neće doći same!

-40%

Česte upale ušiju i / ili krajnika
Kad je tišina simptom, vreme je za proveru sluha!

-25%

Roditelji pod čestim stresom
Lakše reći... ipak kad ste vi dobro, i deci je lakše ♥

-12%

“UBRZAJTE” RAZVOJ

Uticaj na razvoj*

Igrajte se: 2h+ dnevne interakcije
Ovo je bukvalno tajna super-brzog razvoja!

+13%

Čitajte svakog dana
Svaka nova priča → nove reči u dečjem rečniku!

+9%

Izlazite napolje bar 3-4 puta nedeljno
Kretanje stimuliše mozak, pa i reči brže dolaze

+8%

*Procenti pokazuju razlike u odnosu na prosečan razvoj deteta.

KADA DA REAGUJETE?

Uzrast	Pratiti i raditi kod kuće	Obavezno kod logopeda
1 god.	Ne pokazuje prstom šta želi	Nema kontakt očima
2 god.	Ne spaja dve reči ("mama dođi")	Ima manje od 5 jasnih reči
3 god.	Rečenice od samo 2 reči	Nema rečenice, ne razumeju ga ukućani
4 god.	Ne ume da prepriča kratku priču ili svoj dan	Niko van kuće ga ne razume
5 god.	Još greši glasove (S, Č, L, R)	Rečenice kratke, teško izražava želje
6 god.	Ponekad meša glasove R <> L ili Lj <> J	Ne izgovara jasno glasove R, L, Š, Č
7 god.	Govor utiče na učenje, čitanje ili pisanje	Ne može tačno i jasno da ispriča događaj

O ISTRAŽIVANJU

* ŠTA DALJE? POMOZI DRUGIMA, PODELI:

- **Sa suprugom:** olakšaće da zajedno gradite govor vašeg deteta
- **Sa dve drugarice:** posebno ako znaš da bi im saveti pomogli!
- **2x efekti za tebe:**
 - Deliš → Pomažeš → **Bliže se povezujete**
 - Deliš → Pričate → **Više primenjuješ s detetom**

←[LINK ZA DELJENJE]→

* ZAŠTO “MOĆ GOVORA”

Povod: 4. rođendan Govorlenda, 4. aprila!
Hteli smo da proslavimo, a najdraže nam je kad delimo poklone i naučimo nešto novo što pomaže prevenciji lošeg govora 🧐

Motivacija: najviše jer smo u međuvremenu i mi dobili svoju decu pa znamo koliko su smernice korisne - jer roditeljstvo je puno novih situacija, a i svakodnevnih avantura.

“KO” JE GOVORLEND

Porodični centar: Una i Sara su logopedi u Beogradu i Novom Sadu. Nisu sestre, već snajke - dele ljubav prema igri, učenju i svakom detetu koje sretnu.

Podrška: Adam, brat / suprug osnivačica, zadužen za grafikone. Klara i Luna, izvor večite inspiracije i pas Smoki koji nas sve trpi.

>>>> JOŠ ZABAVNIH GRAFIKONA >>>>

A SADA...

MALO ZABAVNIH PODATAKA >>>

Devojčice pokazuju
10-20% brži razvoj 🧒

Planirate li još dece?
“Dvoje je mera” ❤️

Marketing statistika
za “Moć Govora” 📊

Najviše se igrate sa
knjigama, gradite.. 📖

U Beogradu se
najbrže razvijaju 🤔

Detalji i smernice o
korišćenju ekrana 📱

Uticaj čitanja i igre
napolju 🏃 ➡️ 🏃 ➡️

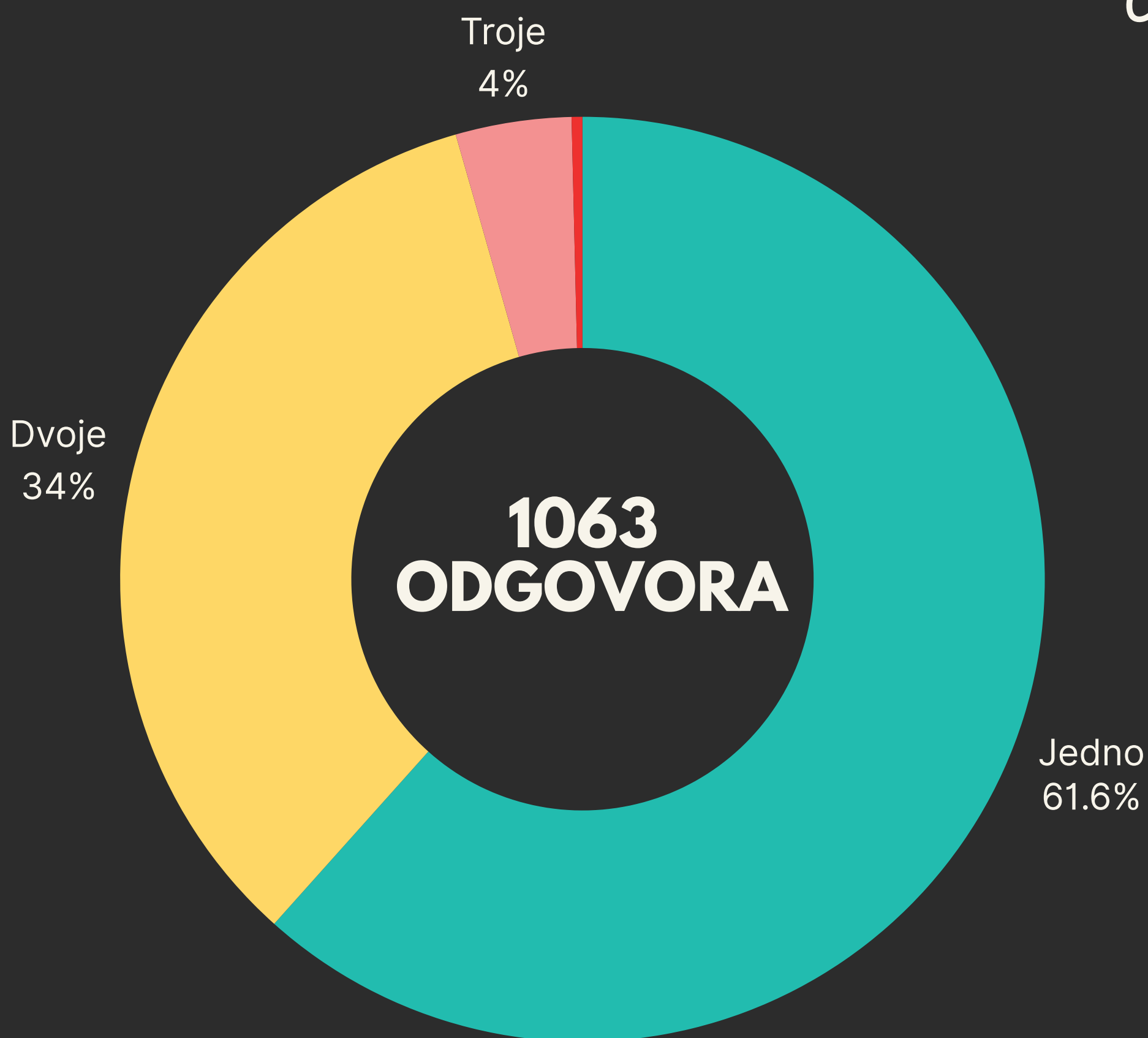
Siromašnije porodice
su ugroženije ▼

Roditeljska procena
govora dece 🗣️

Prednost roditeljstva
uz jasna pravila 🐱

KOLIKO IMATE DECE?

>>> A ONDA SMO VAS PITALI >>>

PLANIRATE LI JOŠ DECE?

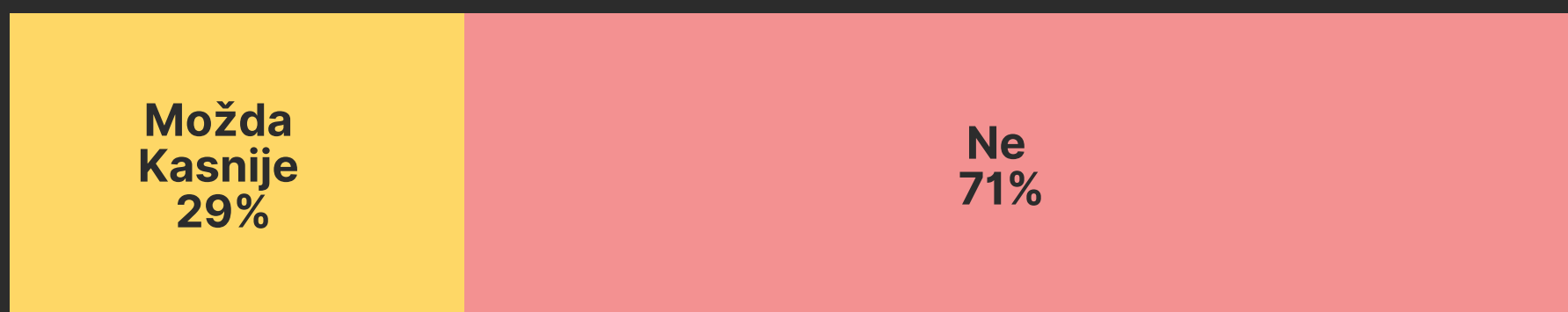
PORODICE SA **JEDNIM** DETETOM:

PORODICE SA **DVOJE** DECE:

PORODICE SA **TROJE** DECE:

DEČACI VS DEVOJČICE

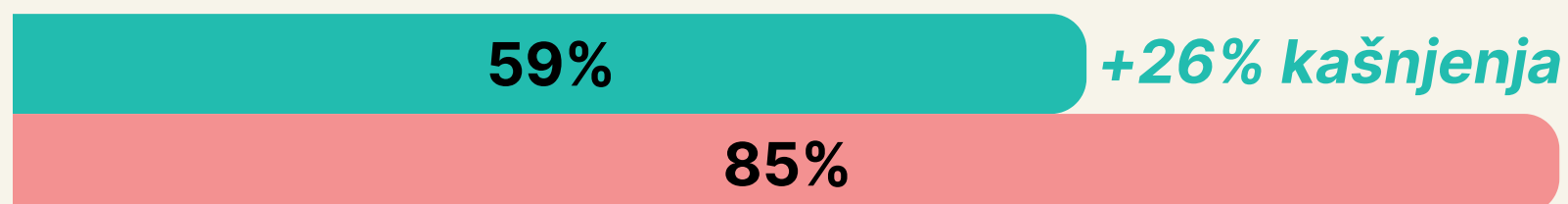
‘OČEKIVAN RAZVOJ’ PO UZRASTU (%)

Ostatak do 100% su kašnjenja u razvoju

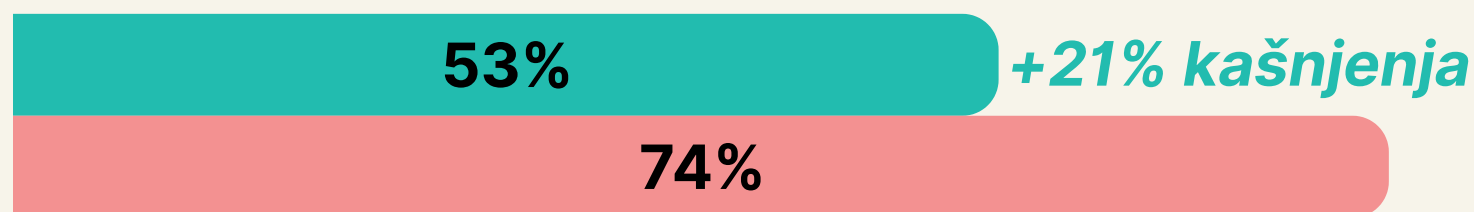
1 Godina

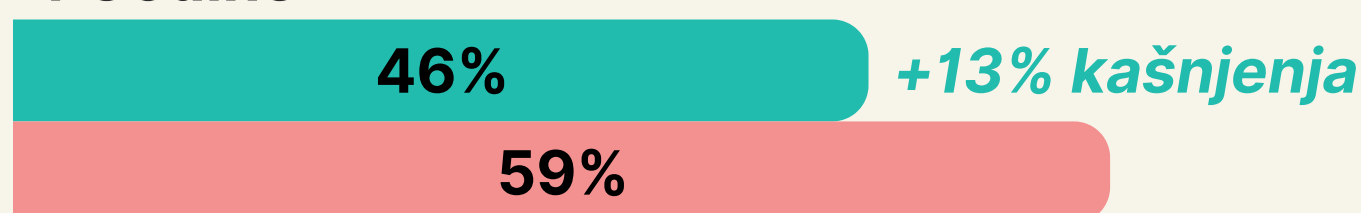
2 Godine

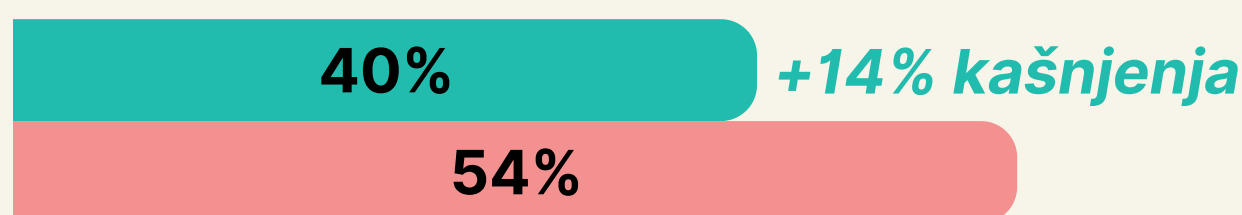
3 Godine

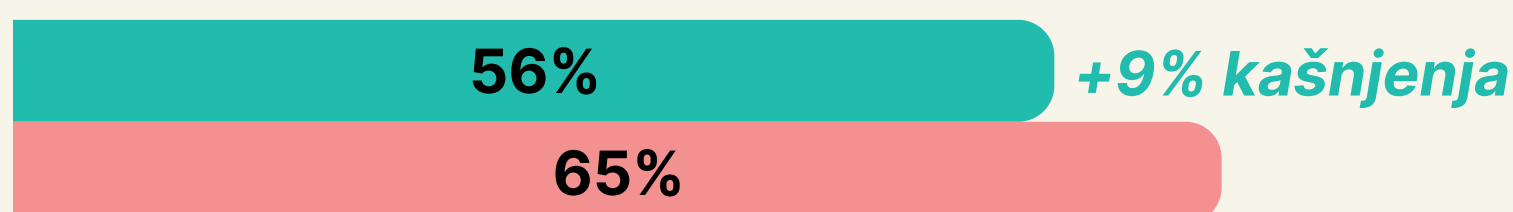
4 Godine

5 Godina

6 Godina

 Slično globalnom trendu; ali zašto devojčice “vode” u ranom razvoju? Delom zbog razlika u razvoju mozga, ali mnogo više zbog toga kako ih vaspitavamo: devojčicama se više priča, više se traže reči. Kod dečaka se više pažnje obraća na fizičku snagu nego na govor.

Zato u najranijem uzrastu dajmo svima sve: i dečacima lutku, i devojčicama alat. Manje "to nije za tebe", više prostora za razvoj!

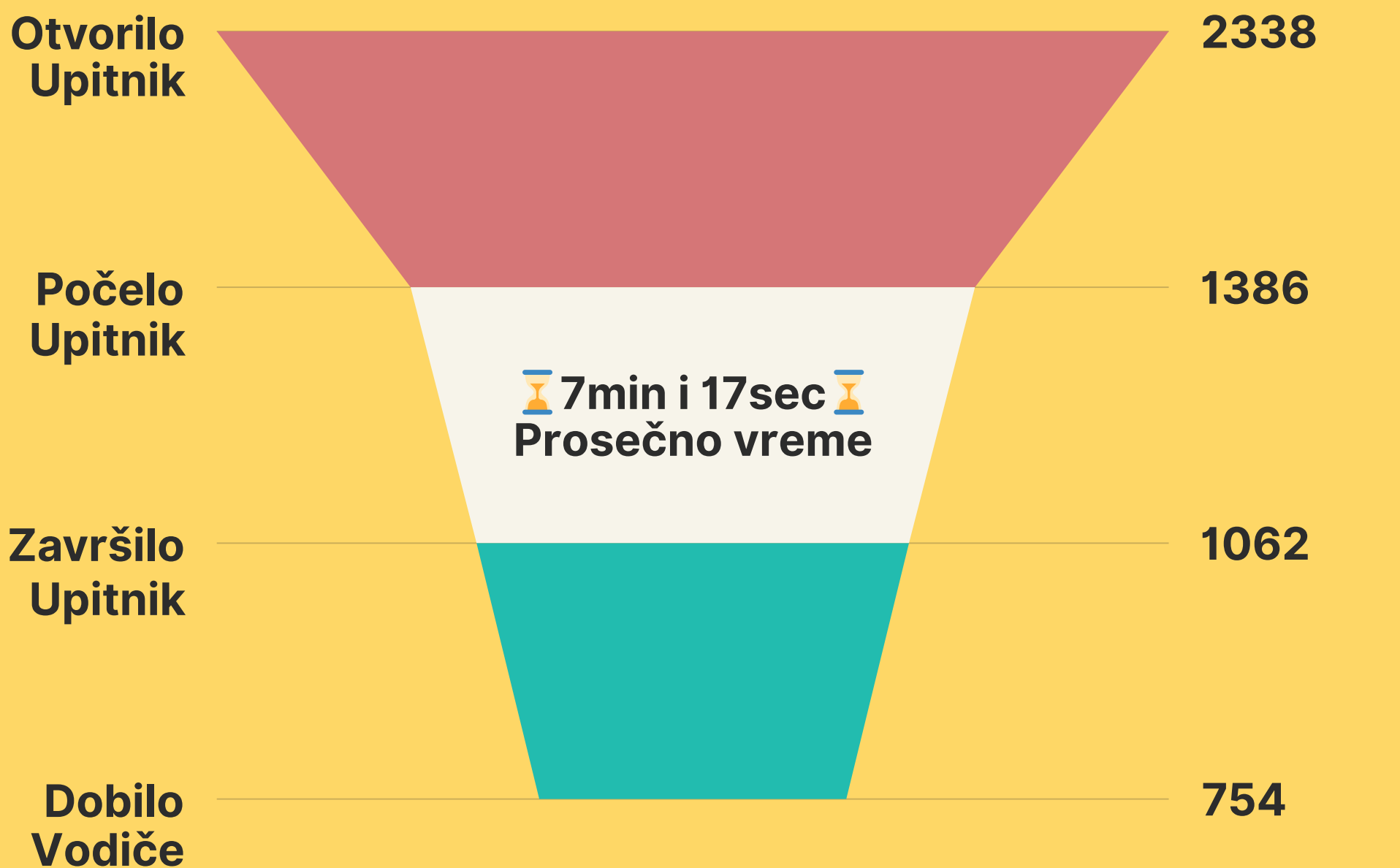

MARKETING STATS

POPUNJAVANJE UPITNIKA

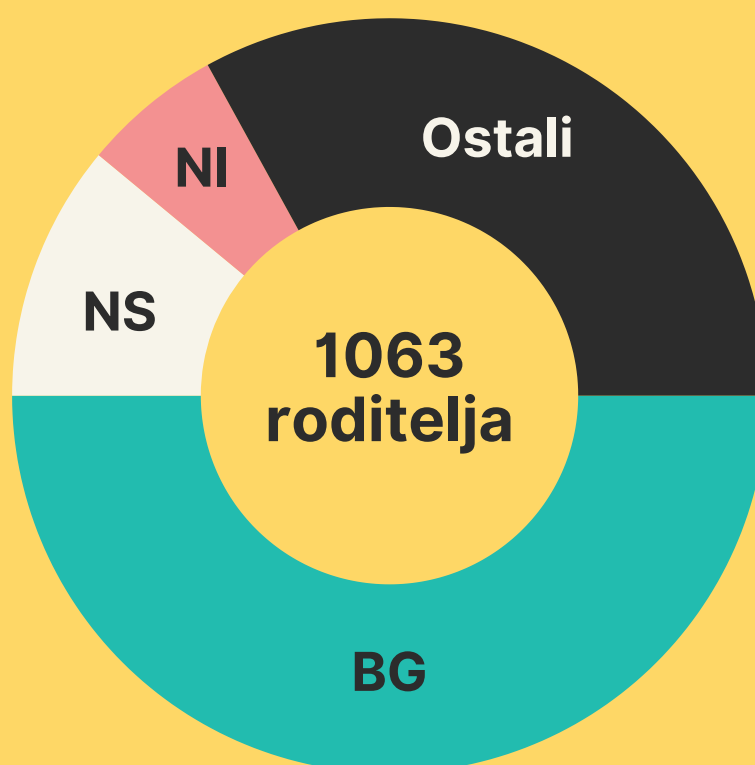
POREKLO / TROŠKOVI / DEMOGRAFIJA

~80%
Kroz plaćene kanale
(Instagram story)

93%
Mame
(slično publici Govorlenda)

<0.05\$
Trošak po
otvorenom upitniku

~0.10\$
Trošak po
kompletiranom upitniku

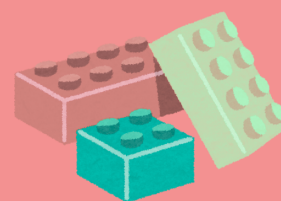
KAKO SE IGRATE?

Gradimo ili
slažemo nešto

62%

Čitamo
knjige

43%

“Fizičke” igre
(lopta, trčanje)

37%

Pevamo i
đuskamo

36%

Maštamo i
glumimo

14%

GOVORLEND SMERNICE ZA IGRU

1. Igra je sve i igra je svuda

Ne moraš da imaš igračke: kuvanje ručka, oblačenje ili sređivanje mogu da postanu igra. Samo dodaj malo mašte!

2. Prati dete, ne upravljaj igrom

Neka dete bira čega želi da se igra: ti samo uđi u njegov svet. Tako mu pokazuješ da ti je on važno.

3. Opuštenost i prisutnost

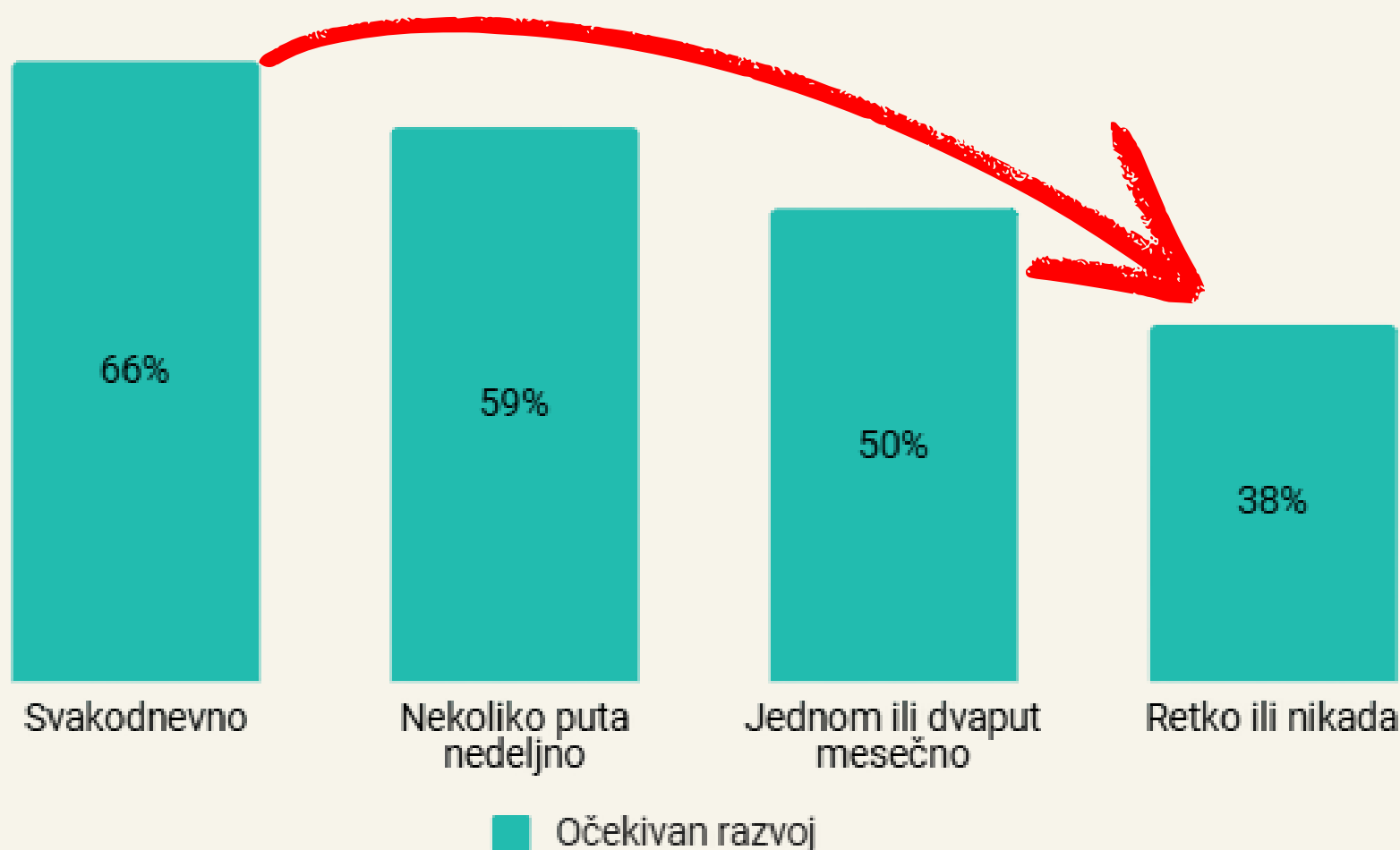
Skloni telefon, spusti se na pod i uključi se. Imitiraj lava, smeji se, izrecituj omiljenu pesmicu iz detinjstva. Cilj je veća povezanost!

“KNJIGICA DNEVNO”

KOLIKO IM ČITATE (I ‘OČEKIVAN RAZVOJ’)

GOVORLEND SMERNICE ZA ČITANJE

1. Jedna knjiga dnevno: kao vitaminska bomba za govor!

Zamisli da su reči vitamini. Svaki put kad pročitaš:

„U jednom selu...” - BUM, još jedna reč u glavici tvog deteta. Zvuči kao magija? I jeste. Mama magija. ✨

2. Čitanje ne mora da bude mirno; ni ti nisi bila mirna kad si bila mala!

Ako skače dok ti čitaš - super. Ako priča preko tebe → još bolje! Znači da ga zanima. Nije cilj da sedi kao kip, već da zavoli reči.

3. Glumi! Riči! Mijauči!

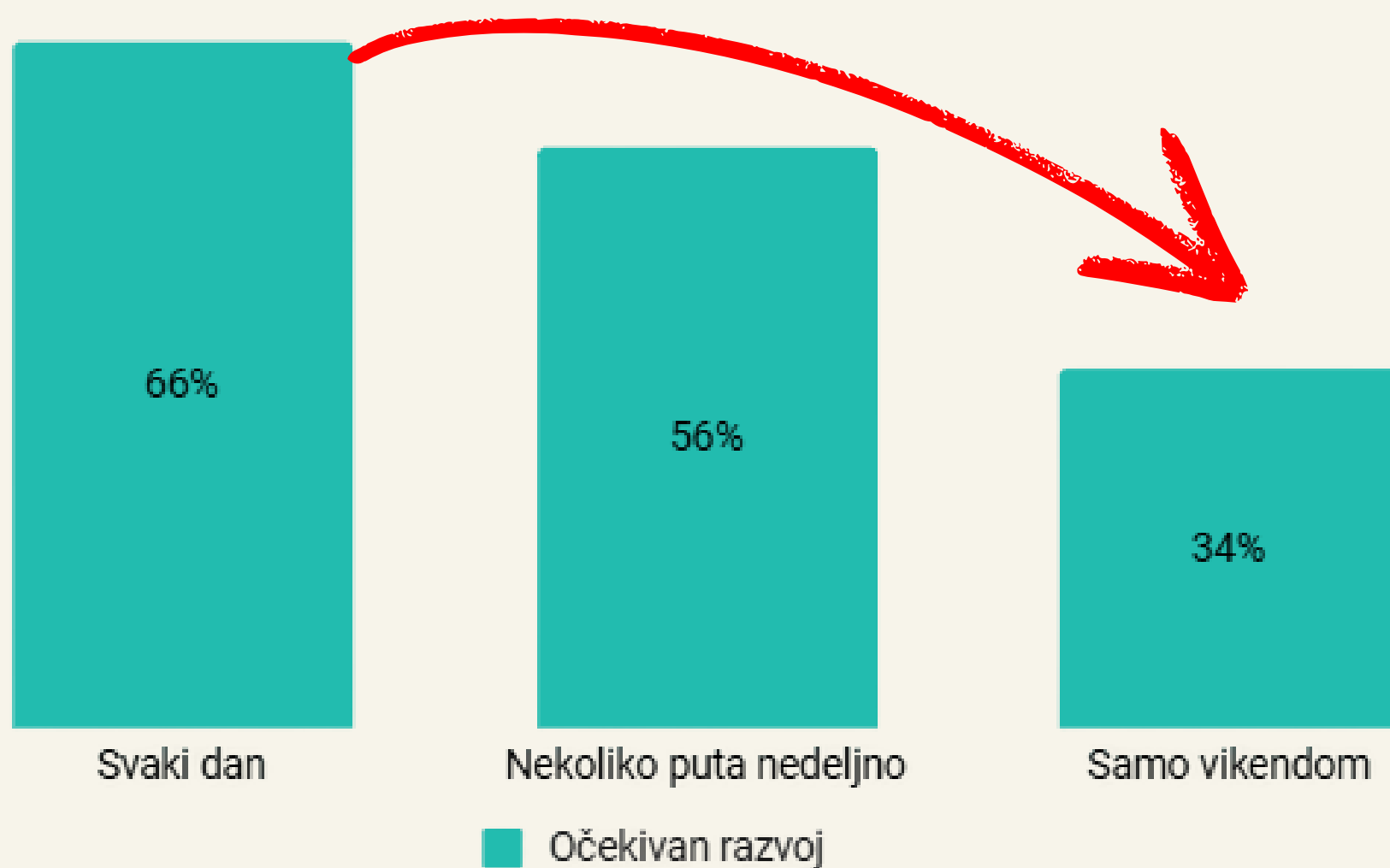
Nemaš dobar glas za vuka? Baš zato si savršena! Što si smešnija, to je detetu zabavnije. I što mu je zabavnije više će hteti još. I još. I još...

VODITE IH NAPOLJE!

KOLIKO IZLAZITE (I ‘OČEKIVAN RAZVOJ’)

GOVORLEND SMERNICE ZA “NAPOLJE”

1. Nije važno gde, već da ste zajedno

Ispred zgrade, u dvorištu, na klupi ispod drvetu, priroda je svuda! Važno je da dete skače, trči, gleda u lišće, pipne travu. Sve to pokreće mozak i reči dolaze lakše.

2. Prati njegov smeh, ne svoj raspored

Ponekad ćeš hteti da požuriš. Ali kad vidiš kako dete stane da gleda bubamaru - stani i ti. U tim trenucima nastaju najlepše reči. I najdublja povezanost.

3. Budi tu. Stvarno tu.

Ostavi telefon, sedi na travu, pogledaj dete u oči. Igraj se kao da si ti opet mala. Jer tvoje dete ne traži savršenog roditelja. Samo onog koji je stvarno tu.

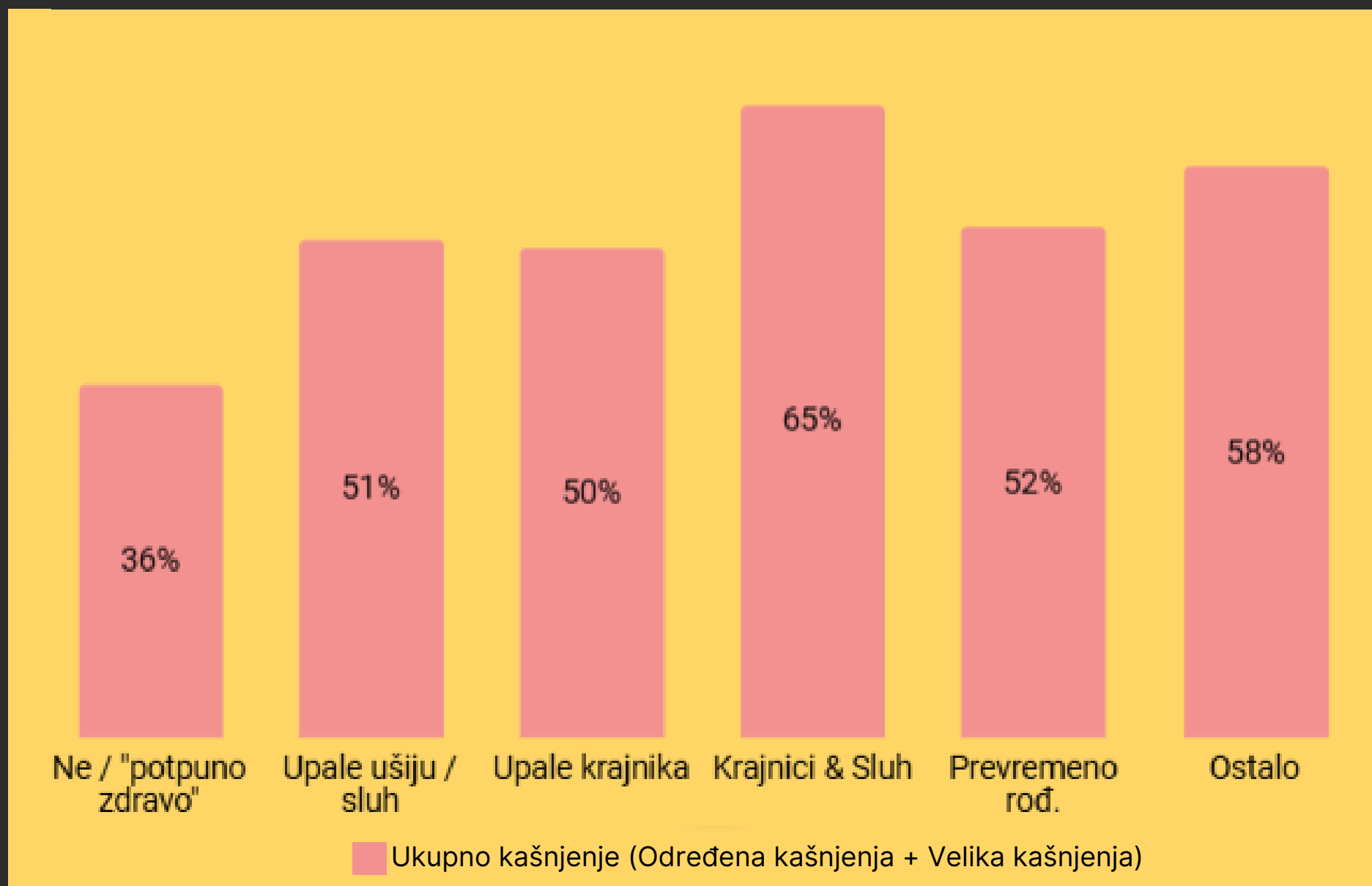

ZDRAVSTVENI IZAZOVI

% KAŠNJENJA U RAZVOJU (VS ZDRAVLJE)

Obratite pažnju!

Neretko se desi da dete koje dolazi na logopedске tretmane uputimo na testiranje sluha. Bitno je rano uočiti i prilagoditi odnos s detetom kod kuće i tokom logopedskih tretmana.

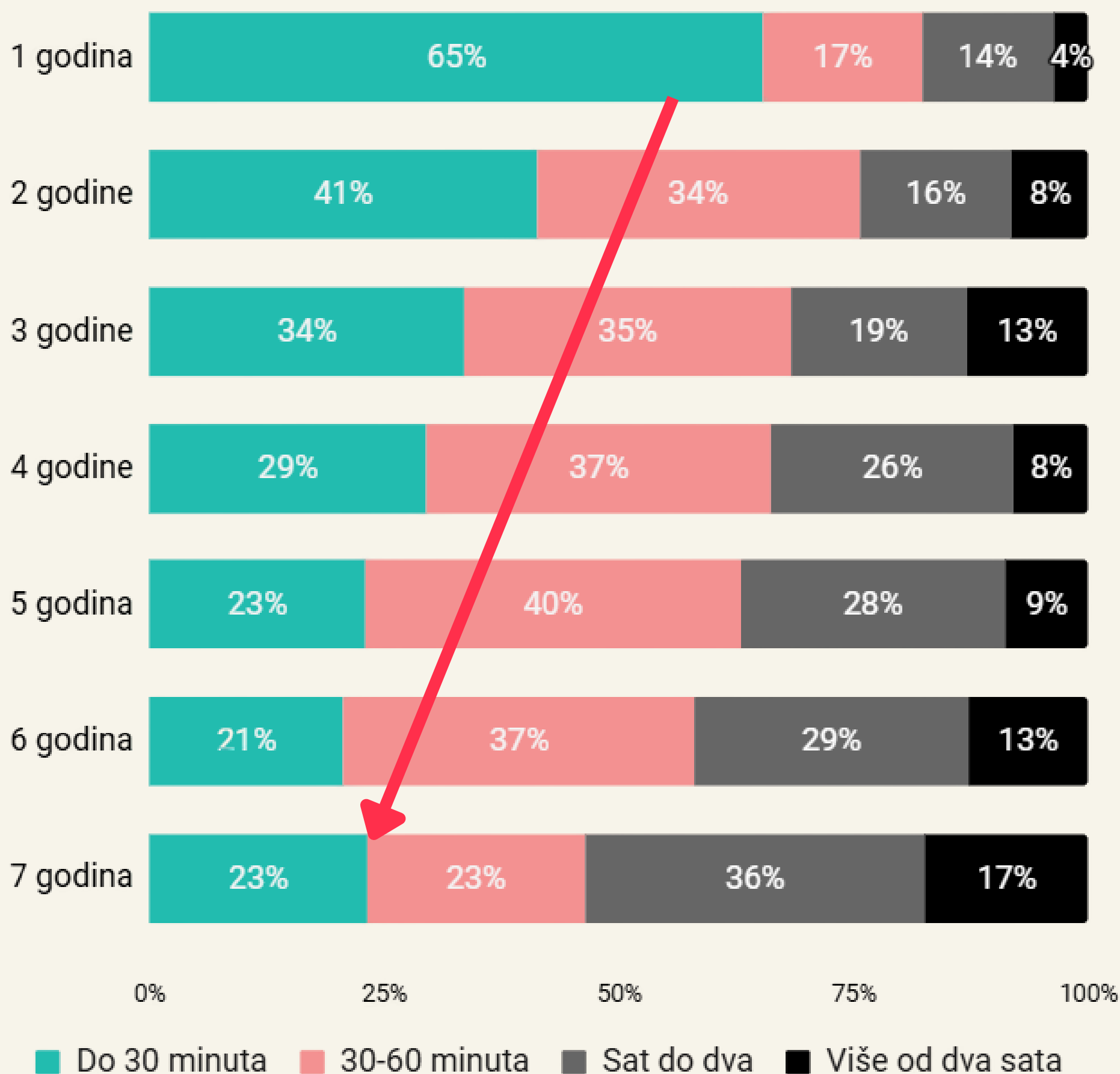
Česte upale krajnika mogu uticati na više načina, npr. hrkanje može uzrokovati nazalni govor. Uz to upale krajnika često prate upale ušiju

EKRANI (DETALJNIJE)

DNEVNO KORIŠĆENJE EKRANA PO STAROSTI

GOVORLEND SMERNICE ZA EKRANE

1. Ekran neka bude "desert" (i ako baš mora)

Glavno jelo su igra, trčanje, crtanje, čitanje... Svetska Zdravstvena Organizacija (SZO) insistira da mališani ne provedu više od 1h dnevno.

2. Ekran nije bejbisiterka

Idealno nemoj ekranom da "kupuješ mir", već kada ste zajedno i znaš šta dete gleda. Ti si mu "digitalni mentor" i pomažeš mu da ima meru.

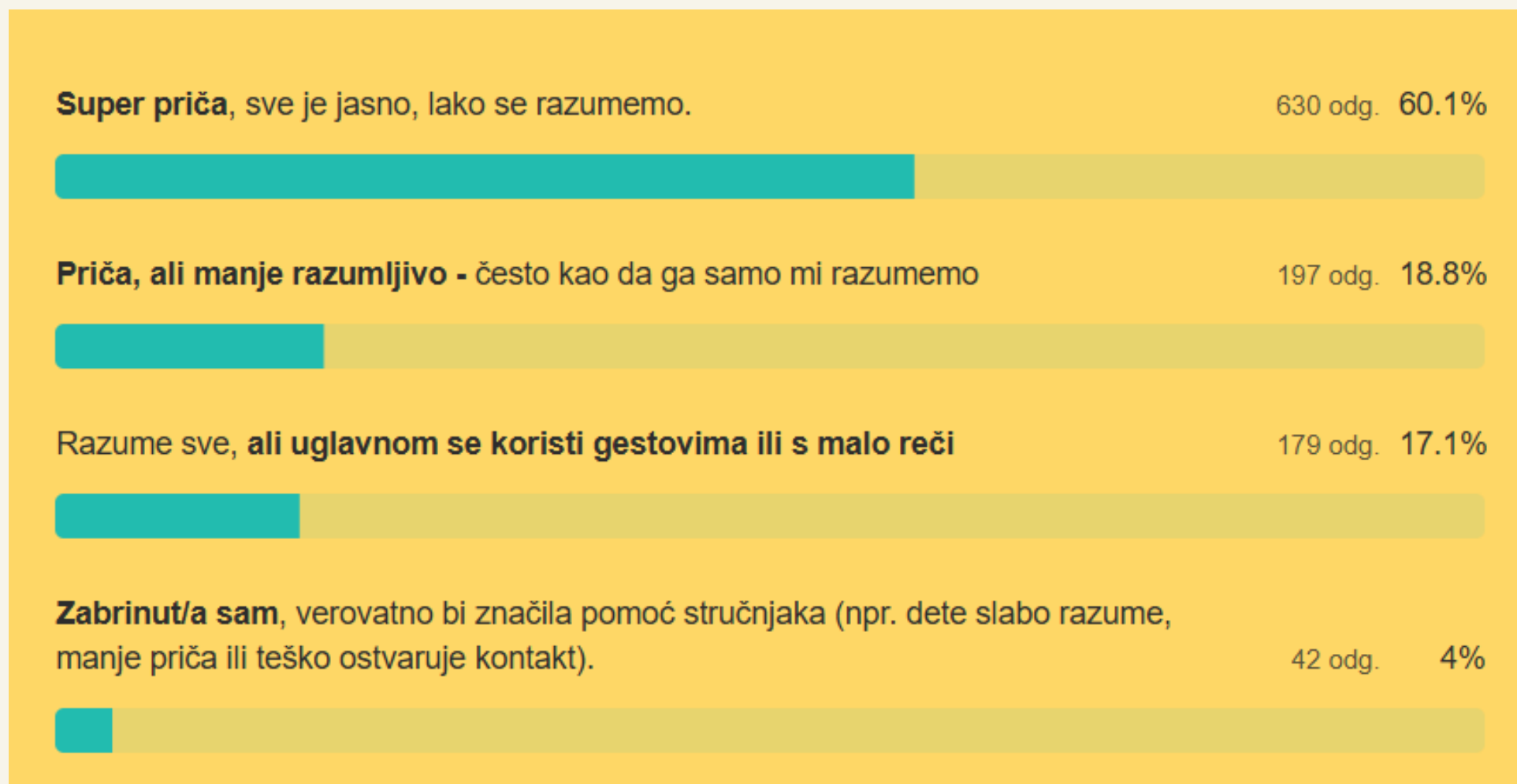
3. Gledajte zajedno, prepričavajte kasnije

Ne ostavljaj dete samo uz ekran. Gledajte zajedno, komentarišite, pitaj: "Šta ti je bilo smešno?", "Ko ti je bio omiljeni lik?"

PROCENA GOVORA

PITALI SMO RODITELJE DA PROCENE GOVOR

Svih 1000+ roditelja, odgovori su za uzrast od 1 do 7 godina.

ŠTA JE NAMA BILO ZANIMLJIVO?

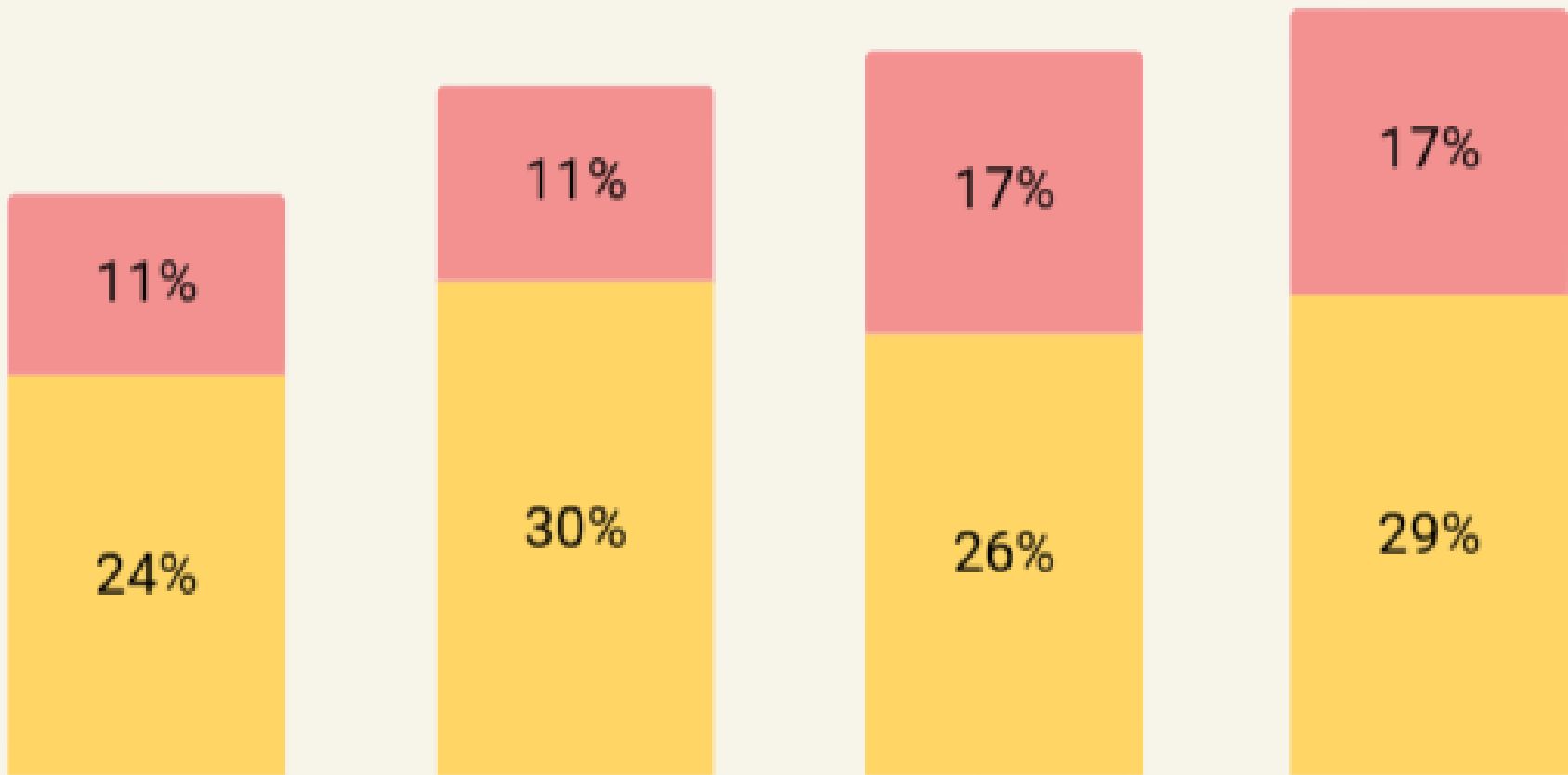
- **Iz dva izvora: 60%** “super pričalica”, a odvojenom analizom veština dece smo **60%** njih klasifikovali u “Očekivan razvoj”. Slučajnost?
- **4% Zabrinuto**: Iz pojedinačne analize ovo jesu deca sa većim kašnjenjima. Globalne statistike kažu da oko 7.6% dece ima govorno-jezičkih izazova. Ostaje nam utisak da se možda za nijansu više možemo brinuti oko razvoja govora.
- **Grupa “Nismo zabrinuti, ali...”**: ...ali oklevamo ili odlažemo, a treba da radimo više kod kuće, ili ako primetimo “alarmantne” znake da se javimo stručnjacima. U Govorlendu vidamo decu koje su bake, deke, vaspitačice ili čak komšije pogurale da se testiraju.

UTIČE VIŠE FAKTORA

KAŠNJENJA U RAZVOJU PO GRADOVIMA

Beograd

Niš

Novi Sad

Ostala mesta

■ Veliko kašnjenje ■ Određeno kašnjenje

Potrebno dodatnih podataka

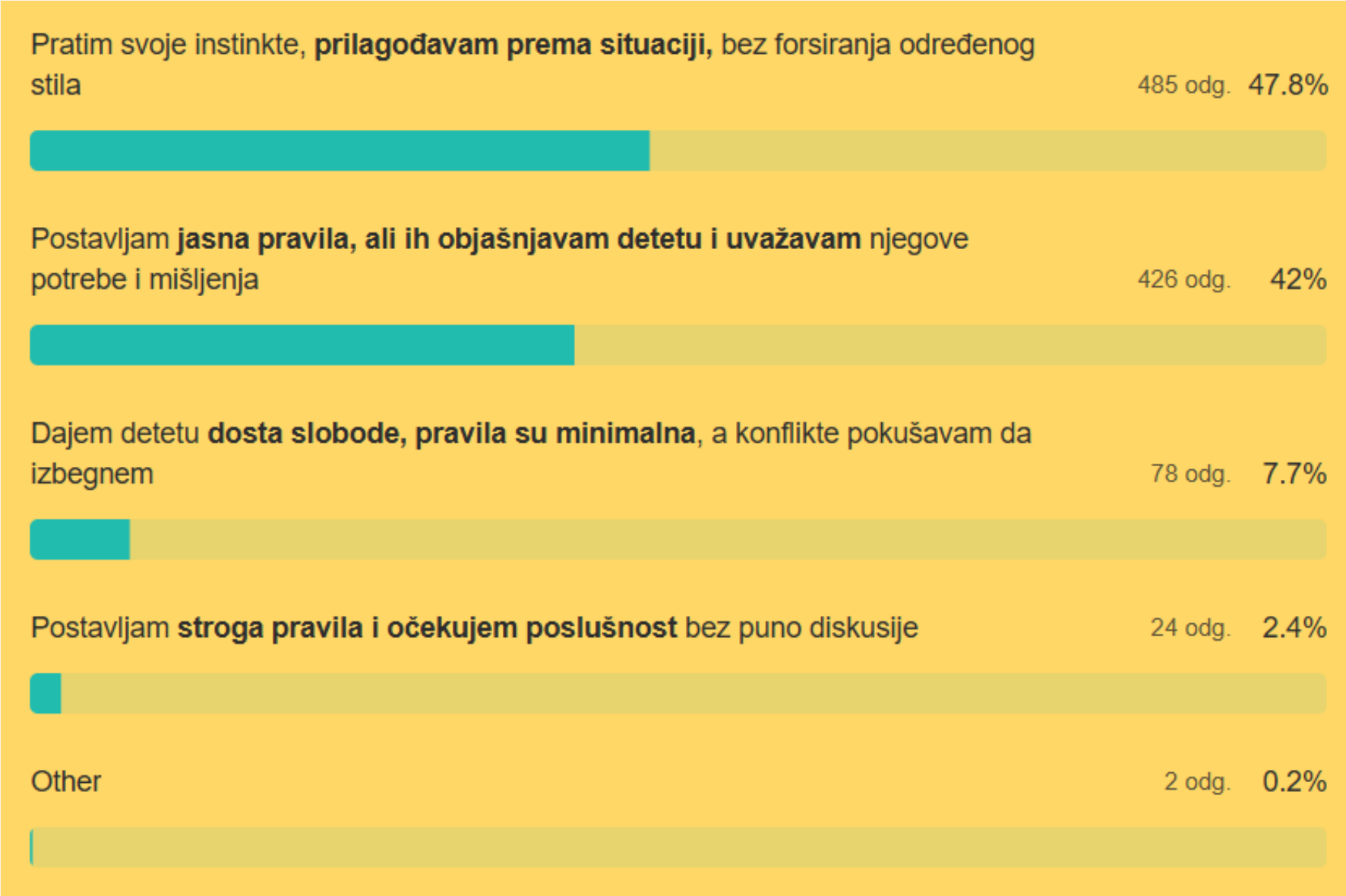
Jedan od rezultata koji nas je iznenadio “Ako želite da vam dete bolje napreduje, živite u Beogradu”.

Dublje analize pokazuju da su razlike kombinacija više faktora ili da treba sledeći put pitati drugačija pitanja da bolje razumemo ove razlike

VAŠ PRISTUP DECI

BROJ ODGOVORA: “PRISTUP RODITELJSTVU”

A uticaj na razvoj deteta?

Poredili smo vaša dva glavna pristupa i nivo razvoja dece:
“**Jasna pravila uz uvažavanje deteta**” daju **~7% bolje** ishode.

MANJE NOVCA, VEĆA KAŠNJENJA

ODGOVORI: “FINANSIJE U PORODICI”

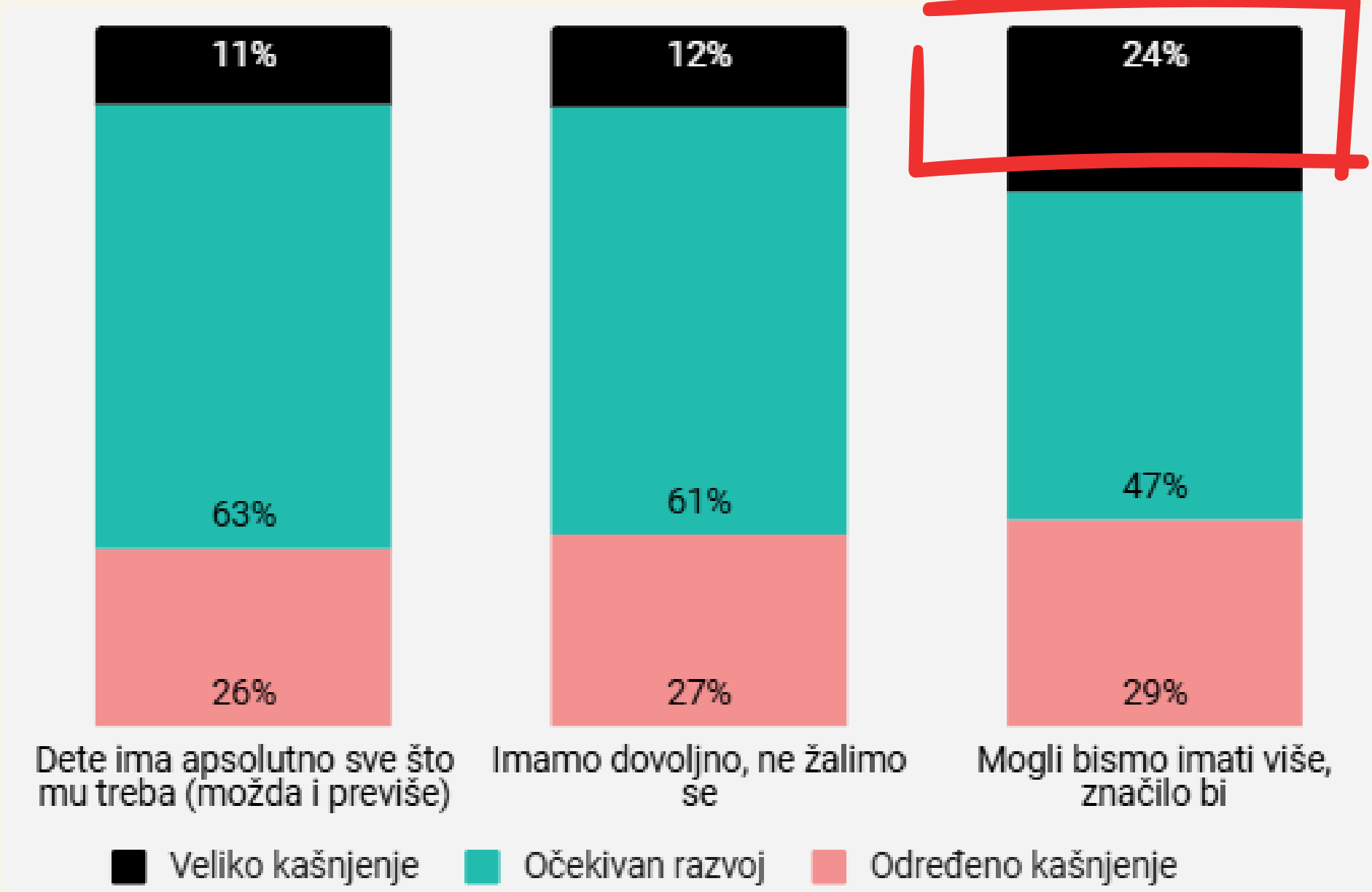

A uticaj na razvoj deteta?

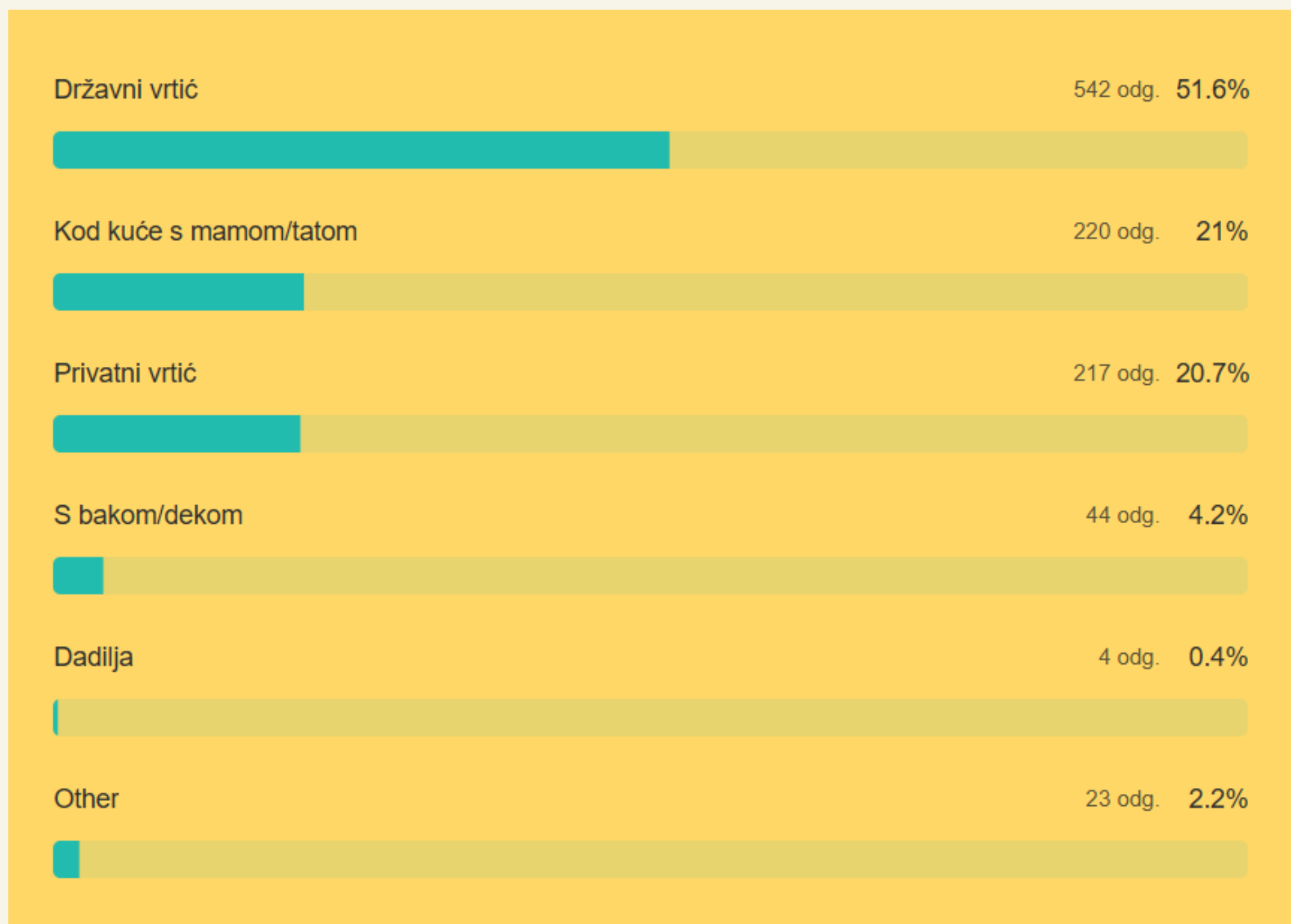
Analiza ispod pokazuje 2x više “Velikog Kašnjenja” u grupi koja bi “Mogla imati više novca”.

Zaključak bi značilo potvrditi sa većim uzorkom grupe od trenutnih 77

VRTIĆ ILI KOD KUĆE?

KO BRINE O DETETU TOKOM TIPIČNOG DANA

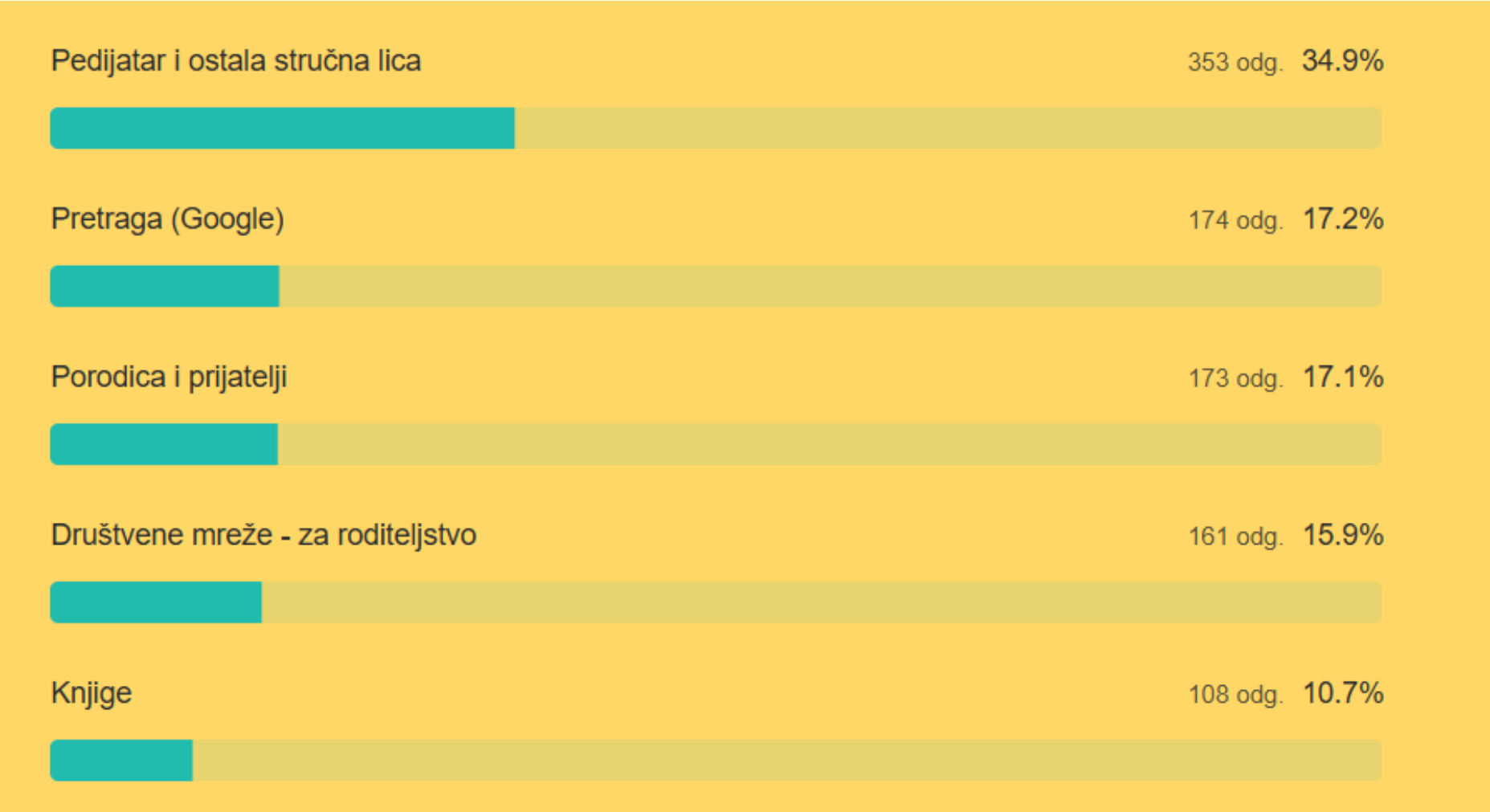
Dok nismo videli veće razlike u razvoju dece, bilo nam je zanimljivo da vidimo raspodelu odgovora pa delimo i sa vama :)

KANALI INFORMISANJA

BROJ ODGOVORA: GDE TRAŽITE INFORMACIJE

Dok nismo videli veće razlike u razvoju dece, bilo nam je zanimljivo da vidimo raspodelu odgovora pa delimo i sa vama :)

AKO STE SVE PROČITALI

VAU! Hvala na pažnji! 🙌

VEROVATNO STE ENTUZIJASTIČAN RODITELJ

U tom slučaju, **ohrabrujemo vas da podelite ovaj izveštaj sa dve entuzijastične prijateljice.**

Ako imate ideju za još vodiča ili radnih sveski ili neku primedbu, kucnite nam na instagram (@govorlend) ili se javite kad stigne newsletter 📧

MOŽDA STE KOLEGINICA ILI ISTRAŽIVAČ

Ako vas zanima:

- pristup podacima i analizama ili
- kako smo sastavili upitnik ili izveštaj ili
- kako smo došli do 1000 roditelja i
- **(što da ne?)** prostor za saradnju

Pišite na **sara.ns@govorlend.com**, rado odgovaramo na svaku poruku 😊

